

In 2014 is een archeologisch onderzoek uitgevoerd op het perceel Burgwal 30 in Enkhuizen. Het plangebied ligt binnen het gebied van de stadsuitbreiding van Enkhuizen die in de periode rond 1600 tot stand is gekomen. Tijdens het onderzoek zijn sporen uit de Bronstijd, Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd aangetroffen. Op basis van de archeologische data en historische en cartografische gegevens kan de bewoningsgeschiedenis van het terrein worden geschetst. De sporen uit de Bronstijd bestaan uit een greppel, diverse kuilen en eergetouwkrassen. Door de beperkte omvang van de opgraving is het niet mogelijk om een eventuele structuur in de greppel en kuilen te herkennen. Het is de eerste locatie binnen de stadskern van Enkhuizen waar sporen uit deze periode zijn aangetroffen. Dit kan worden verklaard door de afwijkende bodemgesteldheid binnen het plangebied: de natuurlijke bodem ligt hier hoger en is veel zandiger dan elders in de stad. Hierdoor was het terrein in de Bronstijd geschikt voor bewoning en akkerbouw. Andere delen van de stadskern van Enkhuizen waren in deze tijd veel lager gelegen en daardoor natter. Dit laaggelegen land werd bijvoorbeeld gebruikt als weidegrond of om te jagen. Hier is na de Bronstijd een dik pakket veen ontstaan. Er zijn geen aanwijzingen dat binnen het plangebied ooit veen heeft gegroeid.

In de Middeleeuwen was het terrein in gebruik als akker en/of weiland. Een egale kleilaag binnen het plangebied kan waarschijnlijk als akkerlaag worden geïnterpreteerd. Bij de opgraving zijn drie smalle sloten gevonden die in de Late Middeleeuwen, waarschijnlijk al tijdens de ontginning van het gebied in de 12de eeuw, zijn gegraven. Twee van deze sloten zijn al in de Late Middeleeuwen gedempt. Andere middeleeuwse sporen op het terrein zijn twee daliegaten (kleiwinningskuilen) en een kleine afvalstort uit de 15de eeuw.

In 1590 ving de grote stadsuitbreiding van Enkhuizen aan. De omgeving van de Burgwal is tijdens de eerste fase van de stadsuitbreiding, globaal tussen 1590 en 1600, heringericht en bouwrijp gemaakt. Bij andere opgravingen binnen de eerste fase van de uitbreiding is vastgesteld dat in deze periode de bestaande sloten zijn gedempt en een dik ophogingspakket is opgebracht. Bij de Burgwal is inderdaad een noord-zuid georiënteerde sloot gedempt. Van een grootschalige ophoging is echter geen sprake: alleen een dunne ophogingslaag zonder vondsten dateert vermoedelijk uit het einde van de 16de eeuw. Dat het maaiveld hier niet grootschalig is opgehoogd, kan in de eerste plaats worden verklaard door de relatief hoge ligging van het terrein, veroorzaakt door natuurlijk reliëf. Hiernaast ligt het terrein aan de rand van het nieuwe stadsdeel. Deze randzones waren niet erg in trek bij kopers, zodat percelen vaak enkele decennia braak lagen voordat zij werden bebouwd (als zij al werden bebouwd). Uit archeologisch onderzoek komt het beeld naar voren dat aan de randgebieden van de nieuwe stadswijken aanvankelijk weinig aandacht werd besteed en dat zij pas in de eerste helft van de 17de eeuw zijn opgehoogd en bouwrijp gemaakt.

De nieuwe wegen en vaarten in het gebied van de stadsuitbreiding zijn vrijwel allemaal georiënteerd op de Westerstraat. Dit wijkt af van de oriëntatie van het slotenpatroon voorafgaand aan de stadsuitbreiding, want dit was precies noord-zuid en oost-west. De oude sloten zijn in de periode rond 1600 daarom vrijwel allemaal gedempt. Een uitzondering hierop is een sloot ten westen van de Burgwal (afb. 57). Deze smalle sloot is precies noord-zuid georiënteerd en daarmee zeer waarschijnlijk een sloot uit de Middeleeuwen. Ook een korte oost-west sloot die hier haaks op ligt en verbonden is met het water van de Burgwal dateert waarschijnlijk van vóór de stadsuitbreiding. De Burgwal is wel georiënteerd op de Westerstraat. Aan het einde van de 16de eeuw is binnen het plangebied een nieuwe, vrij brede sloot gegraven, die halverwege het onderzochte terrein doodloopt. De sloot is haaks op de nieuw aangelegde Burgwal georiënteerd. Het is aannemelijk dat de sloot verbonden was met het water van de Burgwal. In dat geval was de sloot ongeveer 38 meter lang. De sloot is rond 1630 alweer gedempt. Ook bij enkele andere opgravingen in het gebied van de stadsuitbreiding zijn sloten gevonden die aan het einde van de 16de eeuw zijn gegraven en in de eerste helft van de 17de eeuw alweer zijn dichtgegooid. Ongeveer halverwege het onderzochte terrein lag in de 17de eeuw een perceelsgrens, die

haaks was georiënteerd op de Burgwal. Op het perceel ten noorden van deze grens, het noordperceel, is rond 1630 het maaiveld opgehoogd, onder meer door een laag afval te storten. Na demping van de hierboven genoemde sloot, gelegen op het zuidperceel, is op de locatie van de perceelsgrens een baan van leesteenbrokken aangebracht. In de periode hierna zijn beide percelen verder opgehoogd, waardoor deze markering onder de grond is verdwenen. Op zeker moment zijn de twee percelen samengevoegd, want op de kadastrale kaart uit 1823

is de perceelsgrens niet aanwezig.

Op beide percelen is waarschijnlijk in de eerste helft van de 17de eeuw een huis gebouwd. Op historische kaarten uit 1634 en 1666 zijn tenminste gebouwen langs de Burgwal getekend.

Doordat de opgraving is gelegen op de achtererven van deze huizen, zijn van de bebouwing geen sporen terug gevonden. Op het noordperceel zijn enkele afvalkuilen uit de 17de en 18de eeuw gevonden. Andere sporen die aan bewoning kunnen worden gekoppeld, bijvoorbeeld waterputten of bijgebouwen, zijn afwezig.

Als gevolg van de economische neergang van Enkhuizen in vooral de 18de en 19de eeuw zijn veel panden afgebroken. Ook op de onderzochte percelen is de bebouwing afgebroken. Aan het begin van de 19de eeuw was het terrein in gebruik als boomgaard, langs de straat stond een schuur. Het nog bestaande woonhuis op het perceel, genaamd 'Bloemlust', is in de eerste helft van de 20ste eeuw gebouwd.